

Helena Pietrzak

Doktorat ks. Tomasza Wytrwała

Prawo Kanoniczne : kwartalnik prawnohistoryczny 50/3-4, 385-387

2007

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Przedmiotem rozdziału piątego, pt. „*Sędziowska ocena opinii biegłego sądowego*” (s. 290-317), jest wykazanie kwalifikacji prawno – moralnych wymaganych od biegłego. Zawiera również, zawarty w taksatywnym porządku, zespół cech biegłego, których istnienie i wartość stanowi o pozytywnej ocenie przez sędziego i charakterze doradczym ekspertyzy.

W *Zakończeniu* rozprawy (s. 318-324), p. mgr Anna Gołębiowska podsumowuje swoje dociekania naukowe i formuluje dalsze postulaty badawcze, dotyczące koniecznej obecności ekspertów sądowych we współczesnym życiu Kościoła, a w szczególności w kanonicznym procesie małżeńskim.

Obaj recenzenci wskazali pozytywne jak i negatywne walory dysertacji pani mgr Anny Gołębiowskiej i w końcowych wnioskach ocenili ją jako odpowiadającą wymogom stawianym przez prawo rozprawie doktorskiej, tak pod względem merytorycznym jak i formalnym. Podkreślili też, że Autorka dobrze zrealizowała swe zamierzenia badawcze.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, walor naukowy przedłożonej pracy właściwy dla rozpraw doktorskich, opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony, nadała p. Annie Gołębiowskiej stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

Helena Pietrzak

DOKTORAT KS. TOMASZA WYTRWAŁA

Dnia 17 kwietnia 2007 r. na Wydziale Prawa Kanonicznego Uniwersytetu Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie odbyła się publiczna obrona pracy doktorskiej ks mgr Tomasza Wytrwała, absolwenta wyżej wymienionego Wydziału. Doktorant przedłożył Radzie Wydziału rozprawę pt. „*Pojęcie „Rodzina Dominikańska” w świetle akt kapituł generalnych Zakonu Kaznodziejskiego w latach 1946-2001*”. Praca doktorska została napisana na Wydziale Prawa Kanonicznego UKSW pod kierunkiem ks. prof. dr hab. Juliana Kałowskiego. Recenzentami rozprawy byli: ks. prof. PWT dr hab. Wiesław Wenz (Wrocław) oraz Dziekan Wydziału Prawa Kanonicznego – ks. prof. UKSW dr hab. Józef Wroceński.

Rozprawa ks. mgr Tomasza Wytrwała dostarcza czytelnikowi wiele informacji historycznych, dotyczących reformy trzeciego zakonu św. Dominika, która przyczyniła się do powstania rodziny dominikańskiej. Autor wykazał, że to właśnie na kapitułach generalnych Zakonu Kaznodziejskiego w latach 1946-2001 doszło do sformułowania i uporządkowania ogólnej terminologii związanej z tematem dy-

sertacji. Z zebranego i przeanalizowanego materiału wynika, że Zakon Kaznodziejski od początków swojego istnienia był ściśle związany ze świeckimi, którzy pragnęli żyć duchem św. Dominika. Jako pierwszy z Zakonem Kaznodziejskim związał się trzeci zakon św. Dominika. Z czasem dołączyli do nich także i inne stowarzyszenia i bractwa. Współpraca Zakonu Kaznodziejskiego z trzecim zakonem św. Dominika, została oficjalnie zapoczątkowana – ogłoszeniem *Reguły* w 1285 r., która trwała bez żadnych zmian do 1923 r. Wówczas to trzeci zakon dokonał jej zmiany, która miała zapoczątkować całą reformę trzeciego zakonu. Jednakże II wojna światowa tę reformę przerwała. Zakon powrócił do reformy na kapitule generalnej w 1958 r. Okazało się, że zmian domaga się nie tylko *Reguła* trzeciego zakonu, ale także cała jego natura. Dlatego też w 1964 r. została powołana nowa *Reguła*, ale nie spełniła ona pokładanych nadziei. Dopiero w 1968 r. została powołana kolejna *Reguła*. W okresie reformy współpraca Zakonu Kaznodziejskiego ze świeckimi bardzo się skomplikowała, ponieważ w 1961 r. zaczęły powstawać tzw. grupy sympatyków, a więc osób niezadowolonych z przebiegu reformy trzeciego zakonu. Nie chcieli oni uczestniczyć w misji Zakonu Kaznodziejskiego, poprzez strukturę trzeciego zakonu św. Dominika, ale chcieli uczestniczyć w duchowości św. Dominika na swój, odmienny sposób. Reforma nie była w stanie powstrzymać rzeszy powstających nowych grup sympatyków. Stąd w Zakonie Kaznodziejskim doszło do salomonowego rozwiązania. W 1961 r. reforma trzeciego zakonu św. Dominika przebiegała niezależnie od tworzenia się nowych grup tzw. sympatyków. Reforma zakończyła się ostatecznym powstaniem *Reguły* trzeciego zakonu św. Dominika w 1987 r. Jednocześnie dała początek zupełnie nowej grupie, tj. „rodzinie dominikańskiej”. Już od kapituły generalnej w 1968 r. w River Forest, grupy te zaczęły być oficjalnie definiowane jako „rodzina dominikańska” i znalazły swoje miejsce w nowej edycji „*Księgi Konstytucji i Zarządzeń Zakonu Kaznodziejskiego*”. Powstanie nowej grupy wymusiło na zakonie określenie i sprecyzowanie nowych relacji – pomiędzy Zakonem Kaznodziejskim, a związanymi z nim świeckimi.

Rozprawa doktorska ks. mgr Tomasza Wytrwała zawiera: spis treści, wykaz skrótów, wstęp, cztery merytoryczne rozdziały, zakończenie oraz bibliografię.

W chronologicznym *Wstępie* (s. 9-14), Autor krótko omawia historię reformy trzeciego zakonu św. Dominika i powstania „rodziny dominikańskiej”. Dalej uzasadnia wybór tematu, podstawowe założenia swoich badań, ustala problematykę rozprawy, podział pracy oraz ustosunkowuje się do zebranego materiału źródłowego.

Reforma trzeciego zakonu św. Dominika oraz normatywna praca, związana ze zdefiniowaniem pojęcia „rodziny dominikańskiej”, dokonywała się właśnie na kapitułach generalnych Zakonu Kaznodziejskiego. Stąd też, w rozdziale

pierwszym ukazał doktorant rozważania zawarte w tytule: „*Natura prawna kapituł generalnych w Zakonie Kaznodziejskim i prezentacja kapituł z lat 1946-2001*” (s. 15-46). Omówił definicję, sposób zwoływania, przebieg, cykl i skład kapituł. Następnie przedstawił sposób redagowania akt kapituł generalnych. Wreszcie ogólnie zaprezentował 19 kapituł w latach 1946-2001, czyli okresu kiedy dokonywała się reforma trzeciego zakonu św. Dominika. Uwzględnił również ewolucję samego pojęcia „rodziny dominikańskiej”, według wytycznych analizowanych kapituł.

Przedmiotem rozdziału drugiego, pt. „*Reforma trzeciego zakonu*” (s. 47-99), jest natura i charakter trzeciego zakonu św. Dominika. Autor prezentuje tu także istniejące relacje przedmiotowego zakonu wobec innych ugrupowań, funkcjonujących w Kościele, m.in. wobec Akcji katolickiej, która – jak zaznacza – przyczyniła się do jego zasadniczej reformy.

W ramach rozdziału trzeciego nt. „*Kształtowanie i ewolucja pojęcia „rodzina dominikańska” według wytycznych kapituł generalnych Zakonu Kaznodziejskiego*” (s. 100-179), Doktorant określił warunki przynależności do „rodziny dominikańskiej”, w tym również jej właściwy cel, tożsamość i różnice wobec Zakonu Kaznodziejskiego. Podkreślił, że są to różnice „dobre” – zarówno dla Zakonu Kaznodziejskiego, jak i analizowanej „rodziny dominikańskiej”.

Ostatni rozdział, czwarty, noszący tytuł: „*Relacja prawna rodziny dominikańskiej do Zakonu Kaznodziejskiego*” (s. 180-238), stanowi ostateczne ustalenia terminologiczne odnośnie zasadniczych pojęć zawartych w dysertacji. W tej części rozprawy, autor przedstawia pięć płaszczyzn, które przyczyniły się do utożsamiania „Zakonu Kaznodziejskiego” z „rodziną dominikańską”. Dalej prezentuje pozytywne i negatywne skutki tego utożsamiania oraz zakres zasadniczej misji.

W krótkim *Zakończeniu* (s. 239-241) Doktorant, oprócz odpowiedzi na postawione we wstępie tezy, określa sumarycznie ważniejsze, problematyczne pojęcia.

Obaj recenzenci wskazali pozytywne jak i negatywne walory dysertacji ks. mgr Tomasza Wytrwałą i w końcowych wnioskach ocenili ją jako odpowiadającą wymogom stawianym przez prawo rozprawie doktorskiej, tak pod względem merytorycznym jak i formalnym. Podkreślili też, że Autor dobrze zrealizowała swe zamierzenia badawcze.

Rada Wydziału Prawa Kanonicznego UKSW, biorąc pod uwagę wyniki egzaminu doktorskiego, walor naukowy przedłożonej pracy właściwy dla rozpraw doktorskich, opinie recenzentów oraz pozytywny wynik obrony, nadała ks. Tomaszowi Wytrwałowi stopień naukowy doktora nauk prawnych w zakresie prawa kanonicznego.

Helena Pietrzak